

ВАХНІНА ЛАРИСА

кандидатка філологічних наук, завідувачка відділу української та зарубіжної фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (Київ, Україна).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1030-7140>

ВАКHNINA LARYSA

a Ph.D. in Philology, a head of Ukrainian and Foreign Folkloristics Department of M. Rylskiy Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1030-7140>

Бібліографічний опис:

Вахніна, Л. (2023) Пам'яті відомого польського фольклориста-славіста професора Кшиштофа Вроцлавського. *Слов'янський світ*, 22, 194–197.

Vakhnina, L. (2023) To Commemorate a Famous Polish Folklorist-Slavist Professor Krzysztof Wroclawski. *Slavic World*, 22, 194–197.

ПАМ'ЯТІ ВІДОМОГО ПОЛЬСЬКОГО ФОЛЬКЛОРИСТА-СЛАВІСТА ПРОФЕСОРА КШИШТОФА ВРОЦЛАВСЬКОГО

23 червня 2022 року не стало доктора габілітованого, професора Варшавського університету Кшиштофа Вроцлавського – відомого славіста, фольклориста, культуролога, літературознавця, дослідника народної культури й літератури Балкан, зокрема Північної Македонії, Сербії, Хорватії, Боснії і Герцеговини.

К. Вроцлавський народився 1937 року в м. Радом у Польщі, але родина його матері походила з України, з міста Кам'янське на Дніпропетровщині. Наукова та педагогічна діяльність К. Вроцлавського була пов'язана з Варшавським університе-

том, зокрема Інститутом західних і південних слов'янських студій (тоді ще Інститут слов'янської філології), який він очолював у різні роки (1978–1981, 1984–1987, 2000–2005). У згаданому університеті вчений запровадив вивчення македонської мови та став одним із найпалкіших популяризаторів македонської культури й мистецтва в Польщі. Не випадково йому було присвоєно звання «Honoris Causa» (почесного професора) Університету Св. Кирила і Мефодія у Скоп'є за внесок у розвиток македоністики та обрано почесним громадянином цього міста.

Його наукова діяльність у галузі славістики мала високий міжнародний авторитет. Учений був учасником багатьох міжнародних з'їздів славістів, членом Польського комітету славістів, заступником голови Комісії з фольклористики при Міжнародному комітеті славістів, членом Комісії з етнолінгвістики при Міжнародному комітеті славістів та ін.

Праці К. Вроцлавського завжди вирізнялися зверненням до порівняльного методу, залученням до аналізу фольклорних джерел кількох слов'янських народів. У його дослідженнях поряд з польськими матеріалами можна натрапити на приклади та паралелі з чеського, словацького й українського фольклору, а також порівняльні зіставлення західнослов'янських культур з балканськими. Він цікавився вивченням специфіки функціонування окремих жанрів, зокрема усних оповідань та балад.

Серед ґрунтовних видань, присвячених цим темам, слід назвати такі: «Дослідження зв'язків між південнослов'янським епосом та народною прозою» (*Z badań nad związkami między południowosłowiańską epiką i prozą ludową*, 1978); «Македонський народний оповідач Дімо Стенкоскі» (*Makedonski otnaroden raskažuvač Dimo Stenkoski*, 1979–1984, т. 1–2); «Етнічні відносини на Балканах у світлі хронік Мацея Стрийковського» (*Stosunki etniczne na Bałkanach w świetle kronik Macieja Strykowskiego*, 1985); «З досліджень над сучасними народними віруваннями» (*Z badań nad współczesną ludową opowieścią*

wierzeniową, 1989); «Категорії центру і кордонів в народній культурі» (Kategorie centrum i granic w kulturze ludowej, 1991); «Студії зі слов'янських літератур і фольклору» (Studia o literaturach i folklorze Słowian, 1991); «Польська народна балада у слов'янському контексті. Порівняльний аналіз» (Polska ballada ludowa na tle słowiańskim. Propozycja ujęcia porównawczego, 1992); «Порівняльна монографія македонського села Ябланиця та польського села Пенткі Грензкі» (Sporedbena monografija na makedonskoto selo Jablanica i polskoto selo Pjentki-Grenzki, 1992, т. 3, współautor); «Поляки в Боснії, поляки про Боснію» (Polacy w Bośni, Polacy o Bośni, 2003, współautor). Оскільки у 1980-х роках Кшиштоф Вроцлавський був активним громадським і політичним діячем польської «Солідарності», у 1983 році його не впустили до колишнього СРСР, зокрема до Києва, де він мав взяти участь у ІХ Міжнародному з'їзді славістів. На жаль, йому так і не вдалося побувати в українській столиці. Професор планував поїхати на батьківщину своєї матері до міста Кам'янського, з яким були пов'язані родинні спогади й легенди, він прагнув розшукати в київських архівах інформацію про генеалогію своєї родини. Єдиним містом в Україні, де вдалося побувати вченому була Одеса. Саме тут (2007) він взяв участь у Міжнародній славистичній конференції, організаторами якої виступили ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України та Одеський національний університет імені І. Мечникова разом з Комісією з фольклористики при Міжнародному комітеті славістів.

Варто згадати багаторічну співпрацю К. Вроцлавського з фольклористами-славістами ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України (В. Юзвенко, Л. Вахніна, О. Микитенко, Л. Мушкетик, В. Головатюк та ін.). Це й участь у спільних міжнародних конференціях, з'їздах славістів, запрошення українських колег до виступу з лекціями в Інституті славістики Варшавського університету (Л. Вахніна, 1994), спільна едиційна діяльність. Серед публікацій вченого слід назвати статтю «Із

студій над сучасним народним демонологічним оповіданням», опубліковану в журналі «Народна творчість та етнографія» (2007), а також рецензію Л. Вахніної на книгу, видану на пошану професора, «Бунт традиції. Традиція бунту» (Bunt tradycji. Tradycja buntu, 2008), подану в щорічнику «Слов'янський світ» (2009).

К. Вроцлавський завжди цікавився Україною, вболівав за її незалежність, підтримував контакти з українськими фольклористами. Так, в журналі «Народна творчість та етнологія» (2014) у рубриці «Дружні голоси із зарубіжжя» були опубліковані щирі слова підтримки професора, з якими він звертався до українських колег під час подій Революції Гідності: «З великою увагою та зацікавленням спостерігаємо за тим, що у вас відбувається. Від усього серця зичимо, щоб подальші події йшли в напрямку щасливому для України, напрямку демократії та розвитку економіки. Аби дороги між нами стали дедалі коротшими й рівнішими. Слава Україні! Щиро вітаю». Ці слова не втратили своєї актуальності й дотепер, коли Україна бореться з російською агресією.

Отримано / Received 02.04.2023

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 14.12.2023